

ประโยค ป.ธ. ๘
แปล มคอเป็นไทย
สอบ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

๑. ยี่ ปน เอตาส์ วิตถารเทศนาย อุชุกตเมวสส ตสฺมี สมเย
จิตฺตํ โหติ ตถาคตํ อารพฺภาตืออาทินิ วตฺวา อุชุกตจิตฺโต โข ปน
มหานาม อริยสาวโก ลภติ อตฺถเวทํ ลภติ ฌมฺมเวทํ ลภติ ฌมฺมุปสฺสยหิตํ
ปามุชฺชํ ปมฺมุทิสฺส ปิตี ชายตฺตีติ วุตฺตํ ตตฺถ อิติปิ โส ภควาตืออาทินิ
อตฺถํ นิสฺสาย อุปฺปนฺนํ ตฺถุจฺจํ สนฺชาย ลภติ อตฺถเวทนฺติ วุตฺตํ ปาถิ
นิสฺสาย อุปฺปนฺนํ ตฺถุจฺจํ สนฺชาย ลภติ ฌมฺมเวทนฺติ วุตฺตํ อุภยวเสน ลภติ
ฌมฺมุปสฺสยหิตํ ปามุชฺชนฺติ วุตฺตนฺติ เวทิตพฺพํ ฯ ยถจ เทวตานุสฺสตียํ
เทวตา อารพฺภาตือ วุตฺตํ ตํ ปุพฺพภาเค วา เทวตา อารพฺภ ปวตฺตจิตฺตวเสน
เทวตาคุณสทิสฺเส วา เทวตาทานิปุพฺพาทเก कुณฺเ อารพฺภ ปวตฺตจิตฺตวเสน
วุตฺตนฺติ เวทิตพฺพํ ฯ

อิมมา ปน จ อนุสฺสตีโย อริยสาวกานํเยว อิขฺมนฺติ ฯ เตสฺสยฺหิ
พฺพุทฺธฌมฺมสงฺฆคฺคณา ปากฺกฺวา โหนฺติ ฯ เต จ อขณฺฑตาทิกุณฺเหสิ สึเลหิ
วิกตมฺลมจฺเณเรน จาเคน มหानุภาวานํ เทวตานํ คุณฺสทิสฺเสหิ สทฺธาทีหิ
คุณฺเหสิ จ สมฺนฺนาคตา ฯ มหานามสฺสุตฺเต จ โสตาปนฺนสฺส นิสฺสยวิหารี
ปฺปฺกุเจน ภควตา โสตาปนฺนสฺส นิสฺสยวิหารทสฺสนตฺถเมเวตา วิตถารโต
กถิตา ฯ เภสฺสุตฺเตปี อิท ภิภฺขเว อริยสาวโก ตถาคตํ อนุสฺสรตี
อิติปิ โส ภควา ฯ เปฯ อุชุกตเมวสส ตสฺมี สมเย จิตฺตํ โหติ นิกฺขนฺตํ
มุตฺตํ วุฏฺฐิตํ เภสมฺหา เภโรตี โข ภิภฺขเว ปญฺจนฺเต กามคฺคณานํ
อริวจฺนํ อิทมฺปิ โข ภิภฺขเว อารมฺมณํ กริตฺวา เอวมิเชกฺจเจ สตฺตา
วิสุทฺถนฺตีติ เอวํ อริยสาวกสฺส อนุสฺสตีวเสน จิตฺตํ วิโสเชตฺวา อุตฺตรี
ปรมตฺถวิสุทฺธิอริคมตฺถาย กถิตา ฯ

๒. อุโปสถสตุเตปิ กถญจ วิสาข อริยุโปสถโ โหติ อุปกุกิลิฏฐสฺส
 วิสาข จิตฺตสฺส อุปกุกเมน ปรีโยทปนา โหติ กถญจ วิสาข อุปกุกิลิฏฐสฺส
 จิตฺตสฺส อุปกุกเมน ปรีโยทปนา โหติ อธิ วิสาข อริยสาวโก ตถาคคํ
 อนุสฺสรตีติ เอวํ อริยสาวกสฺเสว อุโปสถํ อุปวสโต จิตฺตวิโสธน-
 กम्मฏฺฐานวเสน อุโปสถสฺส มหปฺผลภาวทสฺสนตถํ กถิตาฯ เอกาทสนิปาเตปิ
 สทฺโท โข มหานาม อาราชโก โหติ โน อสฺสทฺโท อารทฺชวิริโย
 อุปกุกิลิฏฐสฺสตีติ สมหีโต ปญฺญว มหานาม อาราชโก โหติ โน ทุปฺปญฺญโล
 อิมสฺส โข ตวํ มหานาม ปญฺญสฺส ชมฺเมสฺส ปตฺติฏฺฐาย ฉ ชมฺเม อุตฺตรํ
 ภาเวยฺยาสี อธิ ตวํ มหานาม ตถาคคํ อนุสฺสรเยยฺยาสี อิติปิ โส ภควาติ
 เอวํ อริยสาวกสฺเสว เตสํ โน กนฺเต นานาวิหารे วิหเรถํ เกนสฺส
 วิหารेณ วิหริตพฺพนฺติ ปุจฺจโต วิหารทสฺสนตถํ กถิตาฯ เอวํ สนฺเตปิ
 ปรีสุทฺทสฺสีตาทิกุณฺสมนฺนาคเตน ปุชฺชชเนนาปี มนฺสิกาตพฺพา ฯ
 อนุสฺสรณวเสนาปี หิ พุทฺธาทีนํ कुณฺเ อนุสฺสรโต จิตฺตํ ปสฺสีทติเยว
 ยสฺसानุภาเวน นีวรณานิ วิภฺขมฺเภตฺวา อุพารปามุชฺโซ วิปสฺสนํ อารภิตฺวา
 อรหตฺตํเยว สจฺฉนิกเรยฺย กฏฺฐอนุชการวาสิปุสฺสเทวตฺเถโร วียฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เจลย ประโยค ป.ธ. ๘ แปล มครเป็นไทย

๑. ก็ในการทรงแสดงอนุสสติเหล่านี้โดยพิสดาร พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสคำ เป็นต้นว่า ในสมัยนั้น จิตของอริยสาวกนั้น เป็นจิตดำเนินไปตรงแนวปรารภตถาคต ดังนี้แล้วตรัสพระพุทธพจน์ไควว่า คุณกรมหานาม ก็อริยสาวกผู้มีจิตดำเนินไปตรงแล้วแล ย่อมได้รส (ความรู้) อรรถ ย่อมได้รส (ความรู้) ธรรม ย่อมได้ความปราโมทย์ อันประกอบด้วยธรรม ปิติด้อยมเกิดแก่เธอผู้ปราโมทย์แล้ว ดังนี้ ในพระพุทธพจน์นั้น นักศึกษาพึงทราบความว่า พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสว่า ย่อมได้รสอรรถ ทรงหมายถึงความยินดีที่อาศัยความหมายของพระบาลีเป็นต้นว่า อิติปิ โส ภควา เกิดขึ้น ตรัสว่า ย่อมได้รสธรรม ทรงหมายถึงความยินดีที่อาศัยพระบาลีเกิดขึ้น ตรัสว่า ย่อมได้ความปราโมทย์อันประกอบด้วยธรรม ด้วยอำนาจความยินดีทั้ง ๒ อย่าง ๆ ส่วนคำใด พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ในเทวตานุสสติว่า ปรารภเทวตา คำนั้น นักศึกษาพึงทราบ ว่า ตรัสด้วยอำนาจจิตที่ปรารภเหล่าเทวตาเป็นไป หรือด้วยอำนาจจิตที่ปรารภคุณทั้งหลาย (ของตน) อันยังความเป็นเทวตาให้สำเร็จ เช่นเดียวกับคุณของเทวตาเป็นไป ในส่วนเบื้องต้น (แห่งการภาวนา) ฯ

อันอนุสสติ ๖ อย่างนี้ ย่อมสำเร็จแก่เหล่าอริยสาวกเท่านั้น เพราะว่า คุณของพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ ย่อมปรากฏแก่อริยสาวกเหล่านั้น ๆ ด้วยว่า อริยสาวกเหล่านั้น เป็นผู้ประกอบด้วยศีลทั้งหลายซึ่งมีคุณ มีความไม่ขาดเป็นต้น ด้วยจาคะที่ปราศจากความตระหนี่อันเป็นตัวมลทิน และด้วยคุณทั้งหลาย มีศรัทธาเป็นต้น อันเช่นกับคุณของเหล่าเทวดาผู้มีอำนาจมาก ๆ อนึ่ง ในมหานามสูตร พระผู้มีพระภาคเจ้า อันเจ้ามหานามทูลถามถึง ธรรมที่พึงอาศัยอยู่ของพระโสดาบัน ก็ตรัสอนุสสติ ๖ อย่างนี้โดยพิสดาร เพื่อแสดงธรรมเป็นที่อาศัยอยู่ของพระโสดาบันนั่นเอง ฯ แม้ในเขษสูตร ก็ตรัสอนุสสติ ๖ อย่างนี้ เพื่อประโยชน์แก่การทำจิตให้หมจดด้วยอำนาจ

อนุสสติแล้วบรรลุวิสุทธิขั้นปรมาตถ์ขึ้นไปแห่งอริยสาวก อย่างนี้ว่า คุณรภิกษุทั้งหลาย อริยสาวกในศาสนานี้ ย่อมระลึกเนื่อง ๆ ถึงตถาคตว่า อิติปิ โส ภควา ฯ๗๑ ในสมัยนั้น จิตของอริยสาวกนั้น ย่อมเป็นจิตดำเนินไปตรงแนว เป็นจิตออกไป พ้นไป เลิกไปจากเคระ รภิกษุทั้งหลาย คำว่า เคระ นั้นแล เป็นชื่อของกามคุณ ๕ รภิกษุทั้งหลาย สัตว์บางพวกในโลกนี้ ทำอนุสสติญาณ แม้นี้ให้เป็นอารมณ์แล้ว ย่อมหมดจดได้ ด้วยประการฉะนี้ ฯ

๒. แม้ในอุโบสถสูตร พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสอนุสสติ ๖ อย่างนี้ ด้วยสามารถเป็นกรรมฐานเครื่องชำระจิต แห่งอริยสาวกผู้เข้าจำอุโบสถศีลนั้น แลว่า คุณรวิสาขา ก็อริยอุโบสถเป็นอย่างไร คุณรวิสาขา การทำจิตที่เศร้าหมอง ให้ผ่องแผ้ว ย่อมมีได้ด้วยพยายาม คุณรวิสาขา ก็การทำจิตที่เศร้าหมองให้ ผ่องแผ้ว ย่อมมีได้ด้วยพยายามอย่างไร คุณรวิสาขา อริยสาวกในศาสนานี้ ย่อมระลึกเนื่อง ๆ ถึงตถาคต ดังนี้เป็นต้น เพื่อแสดงความที่อุโบสถศีลมีผล มาก ฯ แม้ในเอกาทสนิบาต เมื่อเจ้ามหานามทูลถามว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ เมื่อข้าพระองค์ทั้งหลายนั้น อยู่ในวิหารธรรมหลายอย่าง ข้าพระองค์พึงอยู่ด้วย วิหารธรรมอะไร ดังนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าก็ตรัสอนุสสติ ๖ อย่างนี้ เพื่อแสดง วิหารธรรมแห่งอริยสาวกนั่นเอง อย่างนี้ว่า คุณรมหานาม บุคคลผู้มีศรัทธาแล เป็นผู้ทำให้สำเร็จได้ บุคคล ผู้ไม่มีศรัทธา เป็นผู้ทำให้สำเร็จไม่ได้ คุณรมหานาม บุคคลผู้ปรารถนาความเพียร มีสติมั่นคง มีจิตเป็นสมาธิ มีปัญญา เป็นผู้ทำให้ สำเร็จได้ บุคคลผู้มีปัญญาทราม เป็นผู้ทำให้สำเร็จไม่ได้ คุณรมหานาม เธอดำรงอยู่ในธรรม ๕ ประการนี้แล แล้วพึงเจริญธรรม ๖ ประการต่อไป คุณรมหานาม ในการเจริญธรรม ๖ ประการนี้ เธอพึงระลึกเนื่อง ๆ ถึงตถาคตว่า อิติปิ โส ภควา ดังนี้เป็นต้น ฯ แม้เมื่อเป็นเช่นนั้น ถึงบุุชชนผู้ประกอบด้วย คุณมีศีลอันบริสุทธ์เป็นต้น ก็ควรมนสิการอนุสสติ ๖ อย่างนี้ได้ ฯ เพราะว่า แมื่อด้วยอำนาจการระลึกถึงเนื่องๆ จิตของผู้ระลึกเนื่องๆ ถึงคุณของพระพุทธเจ้า

เป็นต้นอยู่ ย่อมเสื่อมใสได้แท้ ซึ่งมีอนุภาพเป็นเหตุให้ พระโยคาวจรจะพึง
ข่มนิวรณ์ทั้งหลายเสียได้แล้วเป็นผู้มีความปราโมทย์เหลือล้น เริ่มวิปัสสนาไป
ก็ทำให้แจ้งพระอรหัตได้เหมือนกัน เหมือนพระเถระชื่อว่าปุสสทเวะ ผู้อยู่
ณ กัณฐอินทการวิหาร ฉะนั้น ฯ
